

DIURNALU GLUMETIU SOCIALE-POLITICU-TOCU.

Fó'a acést'a ese, tóta Marti sér'a,
— dar prenumeratiunile se primescu
in tóte dílele.

Pretulu pentru Ostrunguri'a: pre anu
8 fi. pre $\frac{1}{2}$ de anu 4 fi. pre unu tri-
luniu 2 fi. éra pentru Strainetate:
pre anu 10 fi. pre $\frac{1}{2}$ de anu 5 fi.
pre unu triloniu 2 fi. 50 cr. in v. a.
Unu esemplariu costa 15 cr.

Tóte siodieniele sí banii de prenu-
meratiune sunt de a se tramite la
Redactiunea diurnalului:
Aradu, Strat'a Teleki-ana, nrulu 27.

Insertiunile se primescu cu 7 cr. de
linia, sí 30 cr. tacse timbrale.

Limb'a nóstra.

Dascalulu sermanu 'n scóla;
Totu cu limb'a se omóra;
Popii la inmormentare
Sí la sant'a celebrare,
Totu de limb'a romanésca
Trebe sà se folosésca;
Protopopii-asíderea,
Sí notarii ér'asié;
Advocatii dragalasi,
Dupà limb'a nóstra-su grasí;
Negustorii cei mai multi;
Pr'in ea au ajunsu avuti;
Scumpii nostri diregetori
(Domni, d'in anóstre sudori)
Fore limb'a romanésca
Mai cà-ar stá, ca sà postésca.

* * *

Sí cu tóte-aceste, fine,
Adi in multe casi romane,
N'audi decàtu limbí straine;
Unguresce ori nemtiesce,
Unde-sí unde frantiudiesce;
Porturi, datini romanesci,
Poti sà cauti, dér' nu gásesti.
Limb'a dulce stramosésca,
Limb'a scumpa, romanésca,
O sustienu sí adi tieranii,
Pecurarii sí ciobanii.
Cà-ci ei alta nu vorbescu,
Sí numai pe-a loru iubescu.
Deci dér' limb'a romanésca,
Pr'in ei trebe sà traiésca!

Piperusiu Draculetii.

Gur'a Satului in diet'a Ungariei.

— Siedinti'a candu s'a finitu desbaterea a supra novelei elec. —

Somnorosu sí bosumflatu, cà n'am potutu dormí
tóta nóptea de . . . sí astu-feliu nu am potutu visá
neci despre ástralucitulu nostru venitoriu ce ne as-
tépta. dér' mai alesu surprinsu de cele
ce se petrecura la Carlovetiu alergai spre dieta, cu
scopu, cà dóra celu pucínu a-colo voiu potè aflá
nitica mangaiere.

Candu intrai inse, nu vruí sà credu ochiloru
sí urechiloru.

Am inlemnitu.

Tóta diet'a erá cu capu 'n josu.

Deputatii toti erau incaierati.

Presiedintele cu clopatietulu de gutu erá totu
desmatiatu sí fugiá gonitu de vr'o càti-va deputati;
notarii asemene se luptau erancenu aperenduse cu
penele, cerusele sí calamariiele cu tinta sí pravu.

Pe galeria mai tóte damele au lesínatu
servitorii nu mai joiau a le stropí cu apa, pana in
urma sosira pompierii (foco-staungetorii).

Cu unu cuventu erá o revolutiune intréga.

Eu nu-mi poteamu inchipuí, cà ce voru sà in
semne tóte aceste, dér' ca sà nu me tradediú, cà
nu pricepu manierele moderne, me apucaí sí eu la
imblatitu sí imbutusitu in drépt'a sí 'n steng'a.

Dupa o lupta gróznica, — dér' mai alesu dupa
ce pompierii ni recorira bine, ne asiediarámu fia-care
la locurile nóstre.

Presied. *Perti'a Belu*: Domniloru! Domniloru!
Pentru sí in numele uniceí nóstre constitutiuni, ve
rogu linisciti-ve.

Drépt'a intréga: Nu, nu se póte! Sà votámu
Nu mai voimu a scí de nemeni! Priimimu, priimimu
lalala, lalala, huhuhu, huhuhu.

Stang'a tóta: El ál! Ceremu cuventu, se mai desbatemu! Voci: Eu n'am vorbitu! Neci eu! Vorbirea mea sà remana in busunàri?

Ministrii (tragendu-se de capu) Hah! Sà votàmu. Ne topimu! Nu vomu potè face voiagiul (indemundu pre cei d'in drépt'a dicenda) votati! nu ve dati!

Deputati natiunalii: Domniloru! D'a-poi cà asta nu-e dreptate! Noi inca avem cuventu!

La aceste lupt'a de mai nainte se reincepe, sgomotu infernal. Pompierii éra incepu manevr'a

C. Tis'a (prinsu de unu cuin) Ungurésca! ungurésca! si numai si numai ungurésca casa! Nu me lasati! Indurati-ve! Eu inca asi merge a-casa! Sà votàmu! ca pre romani si-asiè iamu asiediatu deja! Sà votàmu!

Presiedintele (scapandu cum-va pana la locul presidialu, clopotiendu si fa cendu cu man'a) Domniloru! Domniloru! Tulai! Priimiti!

Recoritoriele pompieriloru au si avutu rezultatu doritu, cà-ci sgomotulu incetà.

Presied. Onorata casa! Considerandu; cà §§-i esentiali, pr'in cari natiunalitatile voru fi amutite, s'a priimitu; considerandu, cà caldur'a e mare, cà si eu asi voi sà mai scapu la aeru curatu si liberu; considerandu, cà tóte deja sunt in ordine, propunu ca §§-i urmatori sà i priimim si astu-feliu sà scapàmu odata de acusatuniile rebeliloru (halyes, éljen, voci: priimim!)

Astu-feliu déra si desbaterea speciala inca s'a finitu si grandios'a novela s'a priimitu precum a voitu Pist'a.

Dupa inchiderea siedintiei deputati se indepartara chiundu si totu saltandu, ér' in capital'a Ungariei se trasare tóte clopotele de bucuria, cà tiér'a ungurésca este mantuita de tóte necasurile.

Sér'a iluminatiuni si pretutindeni ovatiuni colosale.

Cele ce au urmatu si dóra voru urmá, au fost sunt si voru fi fore neci unu interesu, deci pan' la revedere — cine-scie pana candu.

Gur'a Satului.

CE DICU MAI MULTI DESPRE FEMEII.

Adrien Dupuy. Inainte de o jorá unei femei c'o iubesci numai pe ea, trebuie sà le fi vediutu pe tóte, séu sà nu fi vediutu decâtu numai pe ea.

Unu anonim. Sierpele, dupa ce incéla pe femeia, ii imprumutà limb'a.

P. J. Stahl. Serman'a Domnisiór'a X. . . plange, dicea cine-va unuia d'in amicii sei; du-te d'o consola. . .

Amice, respunse filosoficesce amiculu domnisiórei X. am cetitu intr'o carte araba, cà femeiele au invetiatu de la crocodilu cum sà verse lacrimi, dér' n'am cetitu déca cine-va s'a ganditu vr'o-data, sà mérga a sterge ochii unui crocodilu.

Senec'a. O femeia usióra este ca o pasere, pe care o tii de starculu aripei. Ea scapa si-ti lasa o péna 'n mana, séu nemicu.

Unu anonim. Ce este mai usioru decâtu pén'a? Prafulu.

Dér' mai usioru decâtu prafulu? Ventulu.

Dér' mai usioru decâtu ventulu? Femei'a.

Dér' mai usioru decâtu femei'a? Nemicu.

Mouchot. Femeile, care se revólta in contra despotismului, sunt in genere acelea, care au abusatu de libertate.

Blondel. Candu o femeia cere de la barbatulu seu pucina libertate, ea intielege libertatea ca sà-lu incele.

Alphonse Karr. Lucsulu femeieloru este intr'o proportiune atátu de mare, in càtu trebuie sà fii pré bogatu si sà iubesci pré multu, ca sà te poti insurá, ca sà poti avé numai o femeia.

La Rochefoucauld. Celu ce brede, cà are o amanta, nu-mai pentru-cà elu este iubitu, se incéla.

Levis. Este fórte lesne ca sà gasésca cineva o amanta si pré usioru d'a tiene multu tempu unu amicu. Cee-a ce este fórte greu, este d'a gasi unu amicu si d'a avé multu tempu o amanta.

Balzac. Bubatululu este batali'a de la Waterloo a femeieloru a dóu'a dí, ele cunoscu pe cei cari 'n adeveru le-au iubitu.

Pitagor'a. Pitagor'a fu intrebatu, pentru ce a datu pe fiic'a sa de socia la celu mai mare inamicu alu seu? Elu respunse: n'am gasitu o alta-resbunare mai mare decâtu sà i dau o femeia, cà-ci nemicu nu este mai reu in lume.

Chamfort. De ce cascì? dise intr'o dí femeia barbatului seu:

Scump'a mea, i respunse acest'a, barbatulu si femeia este unu corpu, astu-feliu déra eu cascu de uritu, fiindu-cà sum singuru.

(A). 'Unu barbatu porunci servitoriloru sei, ca sà 'ngrópe pe femeia sa care murise; servitorii ii spunu, cà este inca calda. Ingropati-o, le dise elu, este destulu de mórt'a.

Montesquieu. In Franci'a, barbati nu vorbescu neci-odata de femeile lor; acést'a o facu de frica, ca sà nu vorbésca 'naintea altor'a, cari le cunoscu mai bine decâtu ei.

Balzac. Femeiele au dóne memorii: memori'a angeriloru si memori'a draciloru.

P. J. Stahl. Femeiele se despretuiescu un'a pe alt'a, pentru-cà se cunoscu.

Rochebrune. Femeiele se 'mbraca mai multu, ca sà fia impodobite decâtu imbracate, si candu stau inaintea oglindei, se gandescu mai multu la barbati, decâtu la ele.

J. J. Rousseau. Totu de un'a femeiele cele urite inventéza modele, la care cele frumóse au nebuni'a d'a se supune.

Leyas. Omenii facu legile, femeiele facu moravurile.

Rochebrune. Lumea este unu paradisu pentru femei'a frumósa pana la 25 ani; d'a-ci intra in purgatoriu pana la 40, si in urma in infernu pentru restulu vietii.

Alphonse Karr. Amorul se nasce d'in nemicu si móre pentru tóte.

Variante. Amorul se nasce d'in tóte si móre de nemicu.

Jaubert. O femeia frumósa, ca sà traiésca fericita si sà-si sémene totu de un'a, trebuie, sà móra tenera, s'o femeia onesta sà móra betrana.

P. J. Stahl. Mórt'a are o buna calitate, dicea d-n'a A. . . ea face veduve.

A. Ricard. Amu cetitu la Rom'a incriptiunea urmatoria pe mormentulu a doui soci: opresce-te, trecatoru, si vedi o minune! Unu omu cu femei'a sa care nu se cërta.

Charles de Bernard. In amoru femei'a virtósa dice nu; cea pasionata dice da; cea capriciós'a da si nu; cea cocheta neci da neci nu.

Proverbe. Cine voiesce sà gasésca o femeia buna, sà caute mai multu cu urechile decâtu cu ochii.

Origine. Femei'a este inceputulu pecatului, arm'a dracului, esilulu paradisului si coruptiunea primei credintie pe care ceriulu a dat'o ómeniloru.

Alphonse Karr. Frumuset'a femeiei tiene de la cinci-spre-diece pana la dóue-deci de ani; adeca, infuinti'a loru incetéza in mómentulu candu le vine ratiunea.

Bivarol. In orasiéle cele mari inocinti'a este celu d'in urma prandiu alu vitului.

I. Jaubert. Femeiele credu cà este inocentu totu ce facu ele.

Balzac. Instinctulu femeieloru este sà fia despote candu sunt lasate in voi'a loru.

La Bruyère. In unele femei june, amorul nu este neci-de-cum atátu de violentu in càtu interesulu si ambitiunea sà nu mai adauge ce-va.

Ancelet. Barbati iubescu pe femeiele frumóse pr'in inclinatiune, pre cele urite pentru interesu, pre cele virtúose pentru ratiune.

Dancovit. Femeiele frumóse sunt nisce macisie care ne atragu la florile lor; si cu càtu culégemu mai multu, ne intiepamu.

V. Hugo. O! câtu este de mare providenti'a! ea da la fia-care jucari'a sa: copilului ii da papusia, pe copilu ilu da omului, pe omu ila da femeiei, si pe femeia o da dracului.

Ion P. Bancov. Femei'a, condusa bine, rasare flori in urm'a sa. Lasata in voi'a ei, ii ese dracu inainte si se sfatuesce cu elu.

P. J. Stahl. Femeiele potu se aibe gustu, tactica, fine-tie, ratiune, spiritu, anima, der' le lipsesce judecat'a. Inocentu seu culpabile, eu asi tremura inaintea unui tribunalu de femei; der' asi lua bucurosu o femeia de avocat, mai cu sema candu judecatorii ar' fi omeni slabi.

Ion P. Bancov. Deca dupa scriptura barbatii sunt capulu femeielory, ele au totu de un'a drepta, candu facu unu pasu gresitu, sa dica: vai de noi, deca n'avemu capu! (Adeverulu.)

Caldur'a d'in Augustu 1864.

In astu tempu de libertate si egalitate;
De unire, de dreptate,
Insusi Domnedieu d'in ceriu
Nu mai e boieriu;
Ci cu toti santii egalu,
Ultra-liberalu!
De multu ce-e popolaru,
S'a facutu brutaru;
Facendu-si cuptoriu,
A bagatu in elu o pita
De pane dospita!
Unii dicu, ca e prescura.
Altii, rei de gura
Dicu, ca e, si intarescu,
Brutu, d'alu muscalescu.
Cei mai multi, sa-i bata santulu
Dicu, ca e pamentulu,
Ce mi-lu coce la vulvore,
D'alu mai iute sore,
Mai curundu sa pota a-poi
Ca si pe la noi,
Sa strige celoru ce trecu
„Aidi sigeac ekmek.“

A. Deparatianu.

Unu idolu modernu.

D-n'a Zoe de *** posiediendu o avere destulu de mare, n'avea decatu o fiica, Mari'a de ***, in versta de optu-spre-diece ani, blanda ca o pisicutia, frumósica ca unu bujoru, mandra si cocheta ca unu paunu, si cari calitati d'in nenorocire le cunoscea forte bine. Astu-felu, cu tote silintiele mamei sale, femeia sentitoria si pre invetiata, se ocupá mai multu a-si ingrijí persón'a, decatu a-si orná, intieligenti'a.

Se spunemu dreptu: era cocheta in tota puterea cuventului, i placea luculu cu esageratiune.

Cu tote aceste, intr'o di ca neci odata, era ocupata a ceti o opera seriósá, unu volumu de istoria antica — si chiaru pre candu ii vorbia mama-sa si urma lectur'a, ceea ce pareá ca o intereséza forte multu.

D'odata Mari'a se intrerumpe si striga rídiendu cu hohote:

— Ah! Ah! ce istorii!

— Der' ce este?

— Sum la unu capitolu, care tratéza despre religiunele la pagani, si vedu ca mergeau cu idolatri'a pana a adora nu numai animalele, deca si legumele.

— Da, fet'a mea, spiritulu umanu a cadíutu alta data in nisce necredíute gresieli.

— Si cu tote aceste, acele popore, se dice, ca erau civilizate si cultivau artile si sciintiele . . . Ce comicu trebuia sa fia a vedea — spre esemplu — pre junele egyptence, ingenuchiate inaintea unei pisici mancandu unu siorece, inaintea unei legature de legume destinate la bucataria, seu rugandu-se inaintea boulu Apis, rumegandu in cosfarulu seu transformatu in templu. — A! ce de progrese indeplinite de optu-spre-diece secolu. Cátu ni se pare de risu idoliu la stralucirea lumineloru, ce ne-a adusu christianismulu! Nu mai este posibilu idolatri'a asta-di!

— Te insieli, Maritio, esista inca multi idoli in epoc'a nostra.

— Da, pote la peile-rosii d'in Otawas, Sudan seu Nuoá-Caledoni'a.

— Ba nu, in mediloculu societatiu nostre, in acestu orasiu chiaru.

— Vrei, sa glumesci, mama.

— De locu, d'eu numai ca este unulu, carui'a, tu esci o ardiatore idolatrice.

— Eu, Ah! uite a-cum!

— Da, da; deca nu esci numai tu singura. Elu priimesce omagele mai tuturoru femeieloru, si esercita a supra loru o tirania, care intrece cu multu pre cea esercitata de idoliu ce te face sa rídi. Nu este versta, care sa nu se supuna lui, si chiaru sesulu tare, sesulu barbatescu suferu insu-si legea lui.

— Ia sa vedemu, mama, nu me pricepu de locu; spune-mi iute de cine e vorba.

— Indata, fet'a mea, indata; pucina rabdare. . . Cate sacrificie nebune, facute acestui idolu d'in partea femeieloru! Mi-e rusine a-o spune! Tempu, gratie, frumusetie, repaosu, avere, chiaru sanatatea, tote i se ofere ca sacrificiu, i-se ofere de buna-voia, cu bucuria, cu deliru! Ghicesci a-cum?

— De locu: ce curiósá me faci?

— Esci pre sigura ca nu intielegi? rosíati'a ta ar pareá ca dovedesce contrariulu. . . Ei bine; voiú sa ti vorbescu despre **Moda**. . .

— Despre Moda! ce actu teribilu de acusatíune, ce recuisitoru ingrozitoriu!

— Da, fet'a mea, neci-o-data divinitate bizara, in tempurile departate, de care tu rídi, n'a títu pre sectatorii sei, la atate nebunii ca acele nebunii, rusinose, funeste; ca-ci a-ci nu este numai ratiunea femeiei, care se perde, deca mai adesea si virtutea sa. . .

D-r'a fu unu momentu incurcata, deca ea incepu preste pucinu:

— Ai dreptate, mama, cu tote aceste este unu torentu, carui'a nu-i potemu resiste, fore a ne face ridicule. . .

— Este adeveratu ceea ce dici, deca rationandu astu-felu eta ca suferimu de siguru tote obiceiurile ridicule. . .

Se dice, ca nebunii facu modele si ca intieptii le urma. Cu tote acestea permite-mi a-mi aduce a minte de cuvintele unui autoru, care vorbesce minunatu a supra acestui subiectu deca care ríde de cugetarea sa, ca-ci eta legea tuturoru femeiloru: *Mod'a este unu tiranu de care nemicu nu ne scapa; straniuluu seu gustu trebuie sa ne supunemu; deca sub legile sale nebune fiindu sfartati a traí, intieptulu nu este neci o data celu d'antaiu a le urma, neci celu d'in urma a le padí.*

Un'a Alt'a.

(Cum a mancatu bolnavulu?) Domnul R..., erá demai multe díle in patu. Mediculu, care-lu curá venindu la elu intalnesce pre d-n'a R... in intrare.

— Ei bine, dómna. cum merge bolnavulu?

— Merge spre bine.

— Manctu-a ce-va astadi?

— Da, a mancatu unu petioru de puiu friptu.

— Mancatu-l'a cu apetitu?

— Ba nu, l'a mancatu cu salata de vérdia rosia.

(Secretele unei dame.) — Eram invítatu la mész'a domnului S... sà serbàmu dí'a onomastica a cucónei sale d-n'a M...

Dupa mai multe toaste redicate, dómn'a de casa luà unu paharu cu vinu, sorbí d'in elu sí-lu puse érasí pre mész'a. Vecinulu seu luandu a-poi paharulu ilu desiértà.

— A! *món cher*, vrei sà-mi affli secretele, de aceea bei dupa mine.

— Da, Dómna, sí chiaru am aflatu unulu.

Intr'adeveru elu aflase, cà dómna M... avea dinti falsi in gura, cà-ci gasise unulu in fundulu paharului.

Mintiuni próspete.

Esc. Sa Dlu *Prokopie Iváckovics* arch. eppulu sí metropolitulu romaniloru gr. or., d'in Ungari'a sí Trani'a, d'in motivulu, cà Esc. Sa numaj *pr'in* romani sí ca romanu a ajunsu a-colo unde a ajunsu, nu va priimi scaunulu patriarchalu oferitu de serbi, ci va starui (ca de *recompensa* a) pune fundamentu la unu institutu romanescu.

Guvernulu unguurescu staruiesce d'in respoteri, ca pretensiunile romaniloru pretutendene sà se respecteze.

Episcopi'a de la Lugositu nu se va mai cinsti, ca dreptu remuneratiune pentru cortesiri, — ci se va oferi celui mai demnu.

Congresulu gr. c.-loru se va conchiamá càtu de curundu.

TRÉNC'A sí FLÉNC'A.

T. Hi! cà nélcosia mai esci soro draga, dóra te duci la vr'unu ospetiu unde-va?

F. Da, me preparu. . . .

T. Ah! dóra ti-ai capetatu vr'unu mire frumosielu sí avutu?

F. Inca nu. Dér'

T. Ei, a-poi cum?

F. Me ducu la espusetiunea de fete sí fetiori...

T. In muntii Abrudului?

F. Ce nepractica esci. . . .

T. A-poi unde déra?

F. La adunarea gen. a Asoc. Trane la Dev'a.

TAND'A sí MAND'A.

T. Desbaterea spec. a supra novelei de la leg. electorala déra s'a finitu; pr'in urmare bietii parinti ai patriei a sà scape càtu de curendu de muncile grele sí de caldur'a cea gróznica?

M. Da, sí-a-poi vomu urmá noi la rondu — asudandu sí gemendu de ferbintiél'a novelei grandióse . . .

T. Da acea ai auditu, cà ministrulu a datu porunca mare, cà de a-cuma sà nu se mai folosésca neci sigile sí neci stóguri romanesce, serbesce s. c.?

M. Nu se póte! D'-apoi cà dóra adi traimu intr'o tíera constitutiunala sí-a-poi . . .

T. Chiaru pentru acea.

M. Explica-te.

T. Lucru tare naturalu. Iscusitulu ministru are totu dreptulu, cà acusi vomu folosi éra *numai nemtiesci* adeca swarz-gelb, deci pe atunci sà fimu preparati.

T. Asié déra Iváckovicu éra s'a faentu serbu?

M. Trénc'a, flénc'a, dér' candu a fost elu romanu? . . .

T. Unde, unde, cu asié graba mare, frate Mando, — sí de ce asié facia misteriósa?

M. Am solia secreta

T. Ah! Asié déra totusi e dreptu, cà la adunarea generala tienenda la Dev'a, daco-rom

M. Pst! Nefericitule, nu cum-va sà te audia cei de la Albina, c'a-poi éra *ne-oru dá de gotu*. . . .

T. Nu te pricepu. . . .

M. O! síuchiature! d'apoi n'ai cetitu, cà ei au descoperitu, c'atunci sí-a-colo se va croi map'a Daco-romaniei, adeca vomu conspirá contra integritáti stáului ostr-ungurescu, deci

T. Ba cetitu, cetitu

M. Asié déra fii liniscitu, cà eu nu me ducu a-colo pentru acea ce tóca A-, ci numai ca sà cortesescu nitielu *sé eu* . . . deci la revedere in Dev'a!